

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНИЙ ТЕХНІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
«ХАРКІВСЬКИЙ ПОЛІТЕХНІЧНИЙ ІНСТИТУТ»

Кафедра _____ соціології і публічного управління
(назва кафедри, яка забезпечує викладання дисципліни)

ЗАВДАННЯ ДЛЯ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ З НАВЧАЛЬНОЇ
ДИСЦИПЛІНИ

_____ Соціальна психологія
(назва навчальної дисципліни)

рівень вищої освіти _____ перший (бакалаврський)
перший (бакалаврський) / другий (магістерський)

галузь знань _____ 05 Соціальні та поведінкові науки
(шифр і назва)

спеціальність _____ 054 Соціологія
(шифр і назва)

освітня програма _____ Соціологія управління
(назви освітніх програм спеціальностей)

вид дисципліни _____ професійна підготовка; вибіркова
(загальна підготовка / професійна підготовка; обов'язкова/вибіркова)

форма навчання _____ денна
(денна / заочна/дистанційна)

Харків – 2023 рік

ЗАВДАННЯ ДЛЯ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ

ТЕМА 1.

Завдання 1.1

У таблиці поміщені ключові поняття і їх визначення. Встановіть, якому поняттю ліворуч відповідає наведене праворуч визначення, указавши потрібний номер.

<i>Поняття</i>	<i>№</i>	<i>Зміст</i>
Необіхевіоризм		1. Наука, що вивчає, що люди думають один про одного, як вони впливають один на одного і як ставляться один до одного
Когнітивізм		2. Напрямок соціальної психології, у якому проводиться аналогія між соціальними відносинами й театральною дією, де актори виконують ті або інші ролі
Інтеракціонізм		3. Особливим образом організована система минулого досвіду, знайденого в процесі пізнання, за допомогою якого пояснюється переживання досвіду теперішнього часу
Неопсихоаналіз		4. Зміна поведінки, яка дослідувала у відповідь на стимул
Соціальна психологія		5. Напрямок соціальної психології, яке, насамперед, вивчає особливості поведінки людини
Дебрифінг		6. Закономірності поведінки, діяльності й спілкування людей, обумовлені їхнім включенням у соціальні групи, а також психологічні характеристики самих цих груп
Стимул		7. Процедура, у ході якої дослідник відкриває учасникам дійсні цілі проведеного дослідження й проводить психологічну реабілітацію випробуваних
Реакція		8. Напрямок соціальної психології, яке досліджує процеси пізнання й мислення

Предмет соціальної психології	9. Будь-яка подія, зовнішня або внутрішня, яка змінює поведінку людини або тварини (організму)
Когнітивна схема	10. Напрямок соціальної психології, у якому проводиться аналогія між малою соціальною групою й родиною

Завдання 1.2

Дайте відповідь «так» або «ні» на поставлені питання.

№	Питання	Відповідь	
		Так	Ні
1.	Соціальна психологія існує тільки у формі наукових знань		
2.	Предметом дослідження соціальної психології виступають тільки соціальні групи в суспільстві		
3.	Офіційною датою народження соціальної психології вважається 1908 рік		
4.	Основоположниками соціальної психології є Г. Лебон і К. Левін		
5.	У сучасній соціальній психології виділяється 2 основних напрямки		
6.	Іноді необіхевіоризм ще називають COP-моделлю		
7.	Самим «соціологічним» напрямком соціальної психології можна назвати когнітивізм		
8.	Соціальне життя дорослої людини однозначно визначається його дитячим досвідом, уважають прихильники інтеракціонізму		
9.	Основним методом проведення соціально-психологічних досліджень є опитування		
10.	Очікування оцінки, яке впливає на поведінку учасників дослідження, є недоліком, насамперед, методу спостереження		

ПРАКТИЧНІ ЗАВДАННЯ

Завдання 1.1

Використовуючи навчальну й довідкову літературу, письмово в зошиті, заповнити таблицю «Теоретичні напрямки сучасної соціальної психології». Які із ключових понять Вам уже знайомі по інших навчальних дисциплінах. Чому ці феномени вивчаються і соціальною психологією і іншими науками?

Назва напрямку	Основні представники	Ключові поняття	Основні ідеї
Біхевіоризм			
Когнітивізм			
Інтеракціонізм			
Неопсихоаналіз			

Завдання 1.2

Написати домашню самостійну роботу. Обсяг – 2–3 сторінки.

Питання до самостійної роботи № 1.

Тема: Соціальна психологія як наука.

1. Опишіть, у чому полягає подібність і в чому відмінність між соціальною психологією й соціологією.

2. Які аспекти СТЕ були найцікавіші Вам, як майбутнім соціологам?

Які висновки зробили особисто Ви після знайомства зі СТЕ?

ЗАВДАННЯ ДЛЯ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ

ТЕМА 2

Завдання 2.1

У таблиці поміщені ключові поняття і їх визначення. Встановіть, якому поняттю ліворуч відповідає наведене праворуч визначення, указавши потрібний номер.

<i>Поняття</i>	<i>№</i>	<i>Зміст</i>
Я-образ		1. Особливим способом організоване знання людини про саму себе, яке вона використовує для пояснення й розуміння як своїх життєвих станів і переживань так і зовнішнього соціального світу
Особистість		2. Рівень Я-концепції, представлений зовнішніми характеристиками індивіда
Карл Роджерс		3. Один з аспектів Я-концепції, який являє собою відношення людини до самої себе в цілому й до своїх окремих якостей
Самооцінка		4. Прагнення пояснювати зовнішніми (вибачаючими) обставинами або умовами можливий неуспіх, а у випадку успіху пояснювати його винятково власними зусиллями, стараннями
Самоінвалідація		5. Рівень Я-концепції, який відображає психічні якості людини
Фізичне Я		6. Поняття, вироблене для відображення соціальної природи людини
Я-концепція		7. Рівень Я-концепції, що відображає соціальні характеристики й особливості людини

Когнітивно-психічне Я		8. Рівень Я-концепції, що відображає усвідомлення свого творчого духовного потенціалу, таланту, творчих здібностей
Соціально-психологічне Я		9. Один з аспектів Я-Концепції, який складається з набору якостей і характеристик, що складають уявлення людини про себе
Духовно-творче Я		10. Учений, який увів у науковий обіг термін Я-концепція

Завдання 2.2

Відповідайте «так» або «ні» на поставлені питання.

№	Питання	Відповідь	
		Так	Ні
1.	Ідея людської особистості є універсальною, тобто вона поширена абсолютно у всіх культурах		
2.	Поняття «самосвідомість» і « Я-концепція» – це синоніми		
3.	Для формування самооцінки найбільше значення має порівняння Я реального і Я ідеального		
4.	Те, як ми усвідомлюємо себе, впливає не тільки на наше відношення до себе, але й на відношення до інших людей		
5.	Більшість людей виявляють одну загальну схильність – тенденцію до заниження самооцінки		
6.	Згідно з теорією соціального порівняння прагнення до самовдосконалення й самоствердженню змушує людину порівнювати себе з тими людьми, чії здатності розвинені гірше, у якийсь одній, певній сфері		
7.	Згідно з теорією соціального порівняння свідомо занижений зразок для порівняння вибирається у випадку потреби в штучному підвищенні самооцінки		
8.	Люди, що вдаються до самовиправдання, живуть і почувають себе краще, чим ті, хто не вміє цим користуватися		
9.	У колективістських культурах соціальна цінність особистості дуже велика		
10.	Практично всі соціологічні й психологічні теорії особистості були створені за кордоном, європейськими й американськими вченими		

ЗАВДАННЯ ДЛЯ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ

ТЕМА 3

Завдання 3.1

У таблиці поміщені ключові поняття і їх визначення. З'ясуйте, якому поняттю ліворуч відповідає наведене праворуч визначення, вказавши потрібний номер.

<i>Поняття</i>	<i>№</i>	<i>Зміст</i>
Пророцтво, що самоздійснюється		1. Суб'єктивний образ предмета, явища або ситуації, що безпосередньо впливає на органи почуттів, а також процес формування цього образу, що включає розуміння й осмислення його на основі минулого досвіду
Закон краю		2. Соціально-психологічна особливість сприйняття, суть якого полягає в тому, що повторювана демонстрація того самого стимулу приводить до його пізнавання й, отже, збільшує привабливість
Соціальне пізнання		3. Типові прийоми утворення суджень в умовах недостатньої або невизначеної інформації
Евристики		4. Закон, згідно з яким, краще запам'ятовується та інформація, яка надходить першою або останньою
Ефект ореолу		5. Тенденція вважати, що більшість людей розділяє наші установки, переконання й поводиться точно так само, як ми
Помилковий консенсус		6. Соціально-психологічна особливість сприйняття, коли одна приваблива і яскрава риса людини, немов ореол або німб затьмарює для оточуючих усі інші риси
Помилкова		7. Первинно неправильне визначення ситуації, що

унікальність		породжує нову поведінку, яка приводить до того, що спочатку неправильне уявлення стає дійсним
Сприйняття		8.Процес придбання й розвитку знань про людину й суспільство
Каузальна атрибуція		9. Тенденція вважати свої таланти й моральну поведінку незвичайною, а недоліки – нормою
Ефект впізнавання		10. Процес приписування причин подіям, діям і вчинкам (власним і оточуючих)

Завдання 3.2

Відповідайте «так» або «ні» на поставлені питання.

№	Питання	Відповідь	
		Так	Ні
1.	Основна особливість соціального сприйняття – його суб'єктивний характер		
2.	Практично будь-яка риса зовнішності людини може асоціюватися в оточуючих з певними психічними й соціальними характеристиками		
3.	Гарна зовнішність є одним з факторів соціальної привабливості		

4.	Нам частіше подобаються люди, чиї соціальні цінності й установки, поведінка й звички не схожі на наші власні		
5.	Механізм евристик доступності в соціальному сприйнятті найчастіше запускають такі характеристики, як: статус, титул, авторитет, слава, популярність		
6.	Свої успіхи більшість людей, як правило, пояснюють, використовуючи диспозиційну		

	атрибуцію, а невдачі – ситуаційну		
7.	Відмінною рисою стереотипу як схеми є те, що він формується на основі нашого власного досвіду.		
8.	Стереотипи містять у собі тільки негативні уявлення		
9.	Стереотипи діють за правилами дедуктивного методу (від загального до часткового), на відміну від прототипу, що відповідає іншому логічному методу – індуктивному (від часткового до загального)		
10.	Самоздійснювані пророцтва звичайно не підтверджуються в тому випадку, якщо вони носять негативний характер		

ЗАВДАННЯ ДЛЯ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ

ТЕМА 4

Завдання 4.1

У таблиці поміщені ключові поняття і їх визначення. З'ясуйте, якому поняттю ліворуч відповідає наведене праворуч визначення, вказавши потрібний номер.

<i>Поняття</i>	<i>№</i>	<i>Зміст</i>
Самонавіяна безпорадність		1. Реакція людини на обмеження його самостійності
Джуліан Роттер		2. Життєва установка індивіда, пов'язана з тим наскільки він здатен контролювати свої рішення і поведінку
Локус контролю		1. Автор концепції локусів контролю
Реактивний психічний опір		4. Поведінка людей у ситуаціях, які вони свідомо не можуть контролювати, але однаково намагаються це робити
Марк Снайдер		5. Здатність людини демонструвати такий образ, який

		був би приємним оточуючим
Поведінка		6. Автор терміна «самомоніторинг»
Ілюзія контролю		7. Різновид безпорадності, який може виникати у певних соціальних груп, наприклад у дітей і людей похилого віку, під впливом існуючих у суспільстві стереотипів
Я-концепція		8. Осмислені й доцільні дії людини, за які вона відповідає
Самомоніторинг		9. Тип самосвідомості, який може сформуватися в зовні спотворених людей або в тих людей, які чим-небудь суттєво відрізняються від оточуючих. Наприклад, у національних і расових меншостей

Стигматизована самосвідомість		10. Особливим способом організоване знання людей про самих себе, яке вона використовує як для пояснення й розуміння своїх життєвих станів і переживань, так і для пояснення й розуміння зовнішнього, соціального світу
-------------------------------	--	--

Завдання 4.2

Відповідайте «так» або «ні» на поставлені питання.

№	Питання	Відповідь	
		Так	Ні
1.	Завдяки Я-Концепції, ми прагнемо поводитися так, щоб наша поведінка відповідала нашій самосвідомості		
2.	Деіндивідуалізація (фактор анонімності) підсилює вплив Я-концепції на поведінку		
3.	Люди з високим самомоніторингом не прагнуть ураховувати, контролювати або якимось спеціально		

	організувати враження, яке вони справляють на оточуючих		
4.	Деякі види трудової діяльності й певні посади вимагають від людини розвитку здатності до самомоніторингу		
5.	Людей, у яких високий рівень самомоніторингу називають «соціальними хамелеонами»		
6.	Людина із внутрішнім локусом контролю зазвичай у всьому покладається на випадок, а не на себе саму		
7.	Індивідуальні відмінності в локусах контролю формуються в зрілому віці під впливом суспільства		

8.	У чоловіків частіше зустрічається внутрішній локус контролю, а в жінок – зовнішній		
9.	Студенти, що роблять паси руками над екзаменаційними квитками на столі викладача, щоб витягти «щасливий» квиток – це типовий приклад самонавіяної безпорадності		
10.	Багатьом людям властиво відмовлятися від контролю в тих ситуаціях, де є ймовірні негативні наслідки, відповідальність за які може лягти на них самих		

ЗАВДАННЯ ДЛЯ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ.

ТЕМА 5

Завдання 5.1.

У таблиці поміщені ключові поняття і їх визначення. З'ясуйте, якому поняттю ліворуч відповідає наведене праворуч визначення, вказавши потрібний номер.

<i>Поняття</i>	<i>№</i>	<i>Зміст</i>
----------------	----------	--------------

Вербальні канали комунікації		1. Пряме або явне значення слів і виразів
Коннотація		2. Процес обміну повідомленнями і їх і інтерпретація двома або декількома індивідами, що вступили в контакт один з одним
Міжособистісна комунікація		3. Складні системи кодування інформації, якщо розмова стосується незручних або делікатних тем
Денотація		4. Жести й рухи тіла, які виступають заміниками фраз, і їх можна використовувати замість слів
Невербальні канали комунікації		5. Мова (усна й письмова)
Міжособистісна дистанція		6. Невиражене, неявне, але яке має на увазі значення слів і виразів
Емблеми		7. Спосіб вираження повідомлень, адресованих певному типу слухачів
Жести-Ілюстратори		8. Погляд, міміка, дотики, рухи тіла, жести, міжособистісна дистанція, одяг, макіяж і прикраси
Соціальний реєстр		9. Простір, який звичайно зберігається між людьми під час спілкування й має у своїй основі соціокультурні норми, що регулюють тактильні контакти
Мовні табу		10. Рухи тіла й жести, які безпосередньо пов'язані з мовою, і ілюструють її

Завдання 5.2

Відповідайте «так» або «ні» на поставлені питання.

№	Питання	Відповідь	
		Так	Ні
1.	Слова й вирази мають тільки пряме, явне значення		
2.	Мовні модифікації, такі як висота голосу, наголос, темп, ритм мови, паузи й т.і. належать до лінгвістичних засобів комунікації		
3.	Люди з низьким статусом, як правило, частіше й довше дивляться на високостатусного, ніж високостатусний на низькостатусного		
4.	У всіх культурах правила вираження емоцій, що вимагають пригнічення одних емоцій або, що заохочують вираження інших, однакові		
5.	Вертикальний кивок головою, що означає згода (так) і горизонтальне погойдування головою, що означає незгода (ні) є жестом – емблемою		
6.	Зниження емоційного залучення, вгасання інтересу, нудьга, смуток приводять до збільшення використання жестів-ілюстраторів		
7.	Рукостискання при зустрічі, популярні в європейській культурі, можна назвати професійними дотиками		
8.	Чим більше щільність населення в країні, тем менша міжособистісна дистанція встановлюється людьми при спілкуванні		
9.	Той, хто доторкається до співрозмовника, займає підлегле положення, маючи більш низький статус, ніж той, до кого доторкаються		
10	Одяг і прикраси відносяться до вербальних каналів комунікації.		

ЗАВДАННЯ ДЛЯ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ

ТЕМА 6.

Завдання 6.1

У таблиці поміщені ключові поняття і їх визначення. Встановіть, якому поняттю ліворуч відповідає наведене праворуч визначення, вказавши потрібний номер.

<i>Поняття</i>	<i>№</i>	<i>Зміст</i>
Стратегії самопрезентації		1. Зміна уявлень, думок, поведінки індивідів або груп, що відбувся стихійно або цілеспрямовано
Поступливість		2. Поступка у відповідь на непрямий, тобто не виражений у формі вимоги, але разом з тим відчутний, індивідом тиск групи, стереотипізуючий його поведінку, а також переконання й напрям думок
Конформність		3. Поведінка, яка здійснюється у відповідь на пряму вимогу або прохання поводитись саме так, а не інакше
Соціальний вплив		4. Виконання директивних приписів: вимог, наказів, розпоряджень
Підкорення		5. Вид соціального впливу, яким впливають люди або організації, що володіють спеціальними знаннями, професійними навичками, уміннями, здатностями
Експертний вплив		6. Особливі поведінкові стратегії, ціль яких справити потрібне враження й тим самим впливати на людей
Сублімінальний вплив		7. Сукупність поглядів, що характеризують свободу поглядів і вчинків людини всупереч загальноприйнятим нормам і традиціям
Нонконформізм		8. Замаскована форма опору тиску, коли люди, що

		очікують, що на них будуть впливати, квапляться погодитися з усім, що їм скажуть
Конформізм		9. Соціальна якість, що виражається в беззаперечній згоді із групою
Випереджаюча згода		10. Вплив на рівень несвідомого сприйняття за допомогою підпорогових стимулів

Завдання 6.2

Відповідайте «так» або «ні» на поставлені питання.

	Питання	Відповідь	
		Так	Ні
1	Серед стратегій самопрезентацій не існує такої, як «погрози й залякування»		
2	Сили покарання й винагороди працюють за принципом «батога й пряника»		
3	Вплив, який чинять батьки на дітей, може бути прикладом впливу влади й закону		
4	Вплив влади й закону можна розглядати як приклад інформаційного впливу		
5	Дослідження аутокінетичного ефекту (експеримент М. Шеріфа) стало початком вивчення інформаційного впливу		
6	Автор експерименту з відрізками є С. Мілграм		
7	В експерименті С. Мілграма лише невелика частина випробуваних (близько 10%), виконуючи розпорядження експериментатора, застосувала всю серію ударів струмом		
8	Здатність до опору впливу виникає в людини тільки тоді, коли вона усвідомлює, що стала об'єктом		

	впливу		
9	Опір впливу й протистояння групі тем виразніше, чим слабкіше груповий тиск		
1	Випереджуючу згоду використовують тільки діти		

ПРАКТИЧНІ ЗАВДАННЯ

Завдання 6.1 СИЛА СОЦІАЛЬНОГО ВПЛИВУ

Багато аспектів нашої соціальної поведінки формуються під впливом ситуативних норм. Ці норми часто виступають у ролі неявних і неписаних законів, але судячи з того, як люди реагують на їхнє порушення, їх вплив може бути дуже сильним.

Ціль: Дане завдання призначене для того, щоб допомогти Вам глибше усвідомити, яку владу над людьми мають ці соціальні вимоги. Ви зробите вчинки, які є порушенням деяких із цих норм, а потім проаналізуєте свої власні реакції й реакції інших людей.

Виконання завдання: Спочатку виберіть яку-небудь неявну соціальну норму, що стосується звичайної повсякденної поведінки. Потім виберіть поведінковий акт, який яким-небудь чином порушує цю норму або відхиляється від неї. Деякі можливі варіанти таких дій перераховані нижче, однак Ви можете придумати багато інших прикладів.

1. Зовнішній вигляд

Одягніться в зовсім нехарактерному для себе стилі: наприклад, якщо ви звичайно носите джинси, то надягніть плаття або костюм. Надягніть такий одяг, який вважається недоречним або невідповідним для певної ситуації (наприклад, прийдіть на урочистий танцювальний вечір у тренувальному костюмі). Можна навести як приклад випадок, коли одна зі студенток прийшла на заняття й лабораторні роботи в бігуді.

2. Міжособистісна взаємодія

Розмовляючи з якою-небудь людиною, стійте або занадто близько (менш ніж за 0,3 метра), або занадто далеко (близько 2 метрів) від неї. Намагайтеся

триматися на обраній вами відстані, навіть якщо ваш співрозмовник буде намагатися відсунути вас від вас або наблизитися.

Розмовляючи з якою-небудь людиною, намагайтеся не дивитися їй прямо в очі. Замість цього під час розмови дивіться на яку-небудь конкретну точку, наприклад на верхівку співрозмовника, на його вухо, на землю під ногами.

3. Соціальний етикет

Коли хто-небудь запитає вас: « Як поживаєте?» або: « Як справи?», у всіх подробицях розповідайте про стан свого здоров'я й наявних у вас на даний момент медичних симптомах, про свої емоційні переживання, про те, що ви робили останнім часом і т.п.

Спробуйте голосно заспівати, перебуваючи разом з іншими людьми в ліфті або в автобусі.

Яку б поведінку ви не вибрали, вам потрібно повторити її кілька разів і в різних ситуаціях. В ідеальному випадку краще займатися цим цілий день. Тоді у вас з'явиться багато можливостей оцінити реакції людей (у тому числі й ваші власні) і помітити будь-які цікаві закономірності. Наприклад, реакції можуть залежати від статі й віку людини, місця дії (в університеті або за його межами), характеру ситуації і так далі.

Попередження. Ваше завдання – поводитися так, щоб не виконати яку-небудь неявну соціальну норму; ви не повинні порушувати закони або інші правила. Більше того, відповідно до етичних принципів психологічного дослідження ви не повинні робити ніяких вчинків, які могли б заподіяти шкоду іншим людям або вам самим.

Питання до завдання:

1. Яку неявну соціальну норму ви намагалися порушити? Опишіть свої дії, які були порушенням норми, і обстановку, у якій вони відбувалися.

2. Як люди реагували на порушення цієї конкретної норми? Опишіть їхні вербальні й невербальні реакції, а також усі помічені вами закономірності.

3. Як реагували ви самі, коли порушували дану норму? Опишіть свої думки й почуття і вкажіть, чи змінювалися вони згодом або залежно від ситуації.

Завдання 6.3

Охарактеризуйте конформізм як соціальне явище. Використовуючи навчальну й наукову літературу, назвіть фактори (диспозиційні й ситуаційні), від яких залежить рівень конформності індивіда. Проаналізуйте, яким чином на схильність до конформізму впливають такі характеристики індивіда як стать, вік, національність, професія, інтелект, рівень тривожності.

ЗАВДАННЯ ДЛЯ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ

ТЕМА 7

Завдання 7.1

У таблиці поміщені ключові поняття і їх визначення. Встановить, якому поняттю ліворуч відповідає наведене праворуч визначення, указавши потрібний номер.

<i>Поняття</i>	<i>№</i>	<i>Зміст</i>
Метод проб і помилок		1. Готовність індивіда реалізувати певну поведінку стосовно об'єкта установки
Модель паралельного процесу		2. Думки, твердження щодо об'єкта установки
Нав'язування «порядку денного»		3. Принцип, відповідно до якого формуються установки, що склались на основі особистого досвіду
Поведінковий компонент установки		4. Наше відношення до кого-небудь або до чого-небудь, що склалось на основі знання й оцінки
Модель послідовних стадій		5. Модель впливу, коли ЗМІ штучно роздмухує якусь проблему

Периферійний процес		6. Модель, що описує процес формування соціальних установок, в якому переконання й вплив ідуть паралельно
Соціальна установка		7. Осмислене прийняття людиною яких-небудь відомостей або ідей, їх аналіз і оцінка
Центральний процес		8. Модель, що описує процес формування соціальних установок як проходження трьох послідовних стадій: увага, розуміння, згода з повідомленням
Афективний компонент установки		9. Некритичний, бездумний спосіб сприйняття інформації
Когнітивний компонент установки		10. Відношення до об'єкта установки, виражене мовою почуттів, емоцій, які він викликає

Завдання 7.2

Відповідайте «так» або «ні» на поставлені питання.

№	Питання	Відповідь	
		Так	Ні
1.	Соціальна установка й атитюд – це слова-синоніми		
2.	Поняття «соціальна установка» увів у науковий обіг С. Мілграм		
3.	М. Сміт виділив у структурі установки 3 компонента		
4.	Дослідження Річарда Лапієра показало, що установки й поведінка завжди жорстко пов'язані між собою		
5.	Чим небезпечніше ситуація, тем меншою мірою проявляється вплив соціальних установок на поведінку людей		
6.	Чим сильніше розвинена самосвідомість людини,		

	тем менше прослідковується зв'язок між її установками й поведінкою		
7.	У людей з низьким рівнем самомоніторингу, установки слабо пов'язані з поведінкою		
8.	У людей із зовнішнім локусом контролю установки й поведінка меншою мірою зв'язані між собою, ніж у людей із внутрішнім локусом		
9.	Переконуюче повідомлення в центральному процесі побудоване таким чином, щоб викликати не роздуми, а емоції		
10.	Чим більш важлива для людини проблема, тим більше ймовірність того, що вона буде використовувати центральний спосіб обробки повідомлення		

Завдання 7.3

Назвіть 3 будь-які свої установки. Проаналізуйте, чи завжди вони збігаються з вашою поведінкою. Назвіть причини, за яких поведінка й установки можуть не відповідати один одному.

ЗАВДАННЯ ДЛЯ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ

ТЕМА 8

Завдання 8.1

У таблиці поміщені ключові поняття і їх визначення. Встановіть, якому поняттю ліворуч відповідає наведене праворуч визначення, вказавши потрібний номер.

<i>Поняття</i>	<i>№</i>	<i>Зміст</i>
Когнітивний баланс		1. Судження, що відповідають установці
Феноменклаки		2. Сприятлива або несприятлива оціночна реакція на

		що-небудь або кого-небудь, яка виражається в думках, почуттях і цілеспрямованій поведінці
Ефект асиміляції		3. Судження, у відношенні яких людина немає впевненості
Сфера відкидання		4. Стан психічного дискомфорту індивіда, що виникає тоді, коли когнітивні утворення – думки, установки, переконання не відповідають або прямо суперечать один одному
Ефект контрасту		5. Ефект, який полягає в тому, що інформація, що відрізняється від наявної установки, буде сприйнята індивідом як цілком суперечна його установці
Сфера невизначеності		6. Сприйняття індивідом суб'єктивно важливих зв'язків і відносин (наприклад, установок і поведінки), які гармонічно узгоджуються
Когнітивний дисонанс		7. Ефект, який полягає в тому, що повідомлення буде людиною прийняте й вона не помітить наявних відмінностей між його установкою й повідомленням
Сфера прийняття		8. Ефект, який полягає в тому, що поведінка індивіда, що не відповідає його установці, приводить до зміни установки, для того, щоб привести її у відповідність із уже виконаними діями
Соціальна установка		9. Використання спеціально найнятих професійних провокаторів, які, направляючи увагу аудиторії, можуть сприяти або успіху, або провалу агента впливу.
Ефект вимушеної згоди		10. Судження, що суперечать установкам людини

Завдання 8.2

Відповідайте «так» або «ні» на поставлені питання.

№	Питання	Відповідь	
		Так	Ні
1.	Згідно з теорією соціальних суджень, на рішення про прийняття або відкидання інформації впливають 3 сфери		
2.	Зміна установки людиною можлива лише тоді, коли нова інформація потрапляє в сферу відкидання		
3.	Згідно, теорії соціальних суджень у фанатичного прихильника якого-небудь погляду є в наявності дуже вузька сфера відкидання й велика сфера невизначеності		
4.	Наявність у людини невідповідних одна одній установок може викликати в нього психічну напругу, стан дискомфорту		
5.	Поведінка індивіда, що не відповідає його установці, приводить до зміни установки, для того, щоб привести її у відповідність із уже виконаними діями		
6.	Авторитет агента впливу викликає довірче відношення аудиторії		
7.	На ефективність сприйняття інформації не впливають відволікаючі фактори – шум, перешкоди, сміх		
8.	Люди з низьким рівнем самомоніторингу легше піддаються впливу емоційної реклами, у якій превалує образність		
9.	Люди з високим рівнем інтелекту піддаються переконанню лише тоді, коли повідомлення добре,		

	всебічно аргументоване, у тому числі з використанням складних доказів		
10	Форма подачі повідомлення ніяк не впливає на його переконливість		

ЗАВДАННЯ ДЛЯ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ

ТЕМА 9.

Завдання 9.1

У таблиці поміщені ключові поняття та їх визначення. Встановіть якому поняттю ліворуч відповідає наведене праворуч визначення, вказавши потрібний номер.

<i>Поняття</i>	<i>№</i>	<i>Зміст</i>
Велика група		1. Нечисленна за складом група, учасники якої об'єднані спільною соціальною діяльністю й перебувають у безпосередньому особистому спілкуванні, що є основою для виникнення емоційних відносин, групових норм і групових процесів
Асоціальні групи		2. Групи, до яких належить індивід
Аут-група		3. Реально існуюче утворення, в якому люди, що зібрані разом, об'єднані якоюсь загальною ознакою, різновидом спільної діяльності або поміщені в якісь ідентичні умови, обставини, певним чином усвідомлюють свою приналежність до цього утворення
Групи членства		4. Численні об'єднання людей, у яких неможливі безпосередні контакти всіх членів групи один з одним
Соціальна група		5. Статусні характеристики, що прямо не замикаються на завданні, яке виконує група, але також визначають статус індивіда в групі
Експедиційний		6. Соціальна група, яка виступає для індивіда

сказ		своєрідним стандартом, системою відліку для себе й інших, а також джерелом формування соціальних норм і ціннісних орієнтацій
Структура групи		7. Групи низького рівня розвитку
Референтна група		8. Група, до якої індивід не належить, «чужа» група

Дифузійні статусні характеристики		9. Сукупність зв'язків, що складаються в групі в процесі взаємодії індивідів
Мала група		10. Явище, яке призводить до конфліктів, психічних розладів і захворювань, самогубств і вбивств серед членів груп, що опинились в ізоляції

Завдання 9.2.

Відповідайте «так» або «ні» на поставлені запитання.

№	Запитання	Відповідь	
		Так	Ні
11.	Прихильники соціологічного підходу до вивчення груп стверджували, що соціальна поведінка не може бути адекватно пояснена й зрозуміла, якщо вивчати її лише на рівні поведінки індивідів		
12.	Антиреферентними групами називають байдужні групи, що не впливають на поведінку індивіда		
13.	Розподіл малих груп на первинні й вторинні був запропонований Є. Мейо		
14.	Соціологічний напрямок у вивченні малих груп пов'язаний із традицією, яка була закладена в експериментах Є. Мейо, що одержали назву Хоторнських		
15.	Постійних покупців шоколадних плиток «Рошен» можна назвати реальною соціальною групою		
16.	Студентська група – це приклад малої первинної		

	групи		
17.	Як дифузійні характеристики групи найчастіше виступають такі як стать, вік, національність		
18.	Визначати способи взаємин із соціальним оточенням – це одна з функцій групових норм		
19.	Школа « групової динаміки» пов'язана з іменем Курта Левіна		
20.	Централізовані системи групових комунікацій дають усім членам групи однакові можливості для участі у спільних справах, тому членство в таких групах приносить людям більше задоволення		

Завдання 9.3. Самостійна робота з теми «Соціальні групи»

Варіант 1

1. Використовуючи не менш десяти підстав для класифікації, віднесіть свою навчальну групу до певного виду груп. Обґрунтуйте свою відповідь. Наприклад: 1) моя навчальна група за розміром може бути віднесена до малих груп, оскільки вона нечисленна за розміром, у ній усі члени групи безпосередньо контактують один з одним; 2) –

2. Яка система внутрішньогрупової комунікації, на ваш погляд, буде найбільш оптимальною для функціонування великого супермаркету. Опишіть переваги цієї системи комунікації.

Варіант 2

1. Використовуючи не менш десяти підстав для класифікації, віднесіть свою родину до певного виду груп. Обґрунтуйте свою відповідь. Наприклад, 1) моя родина за розміром може бути віднесена до малих груп, оскільки вона нечисленна за розміром, у ній усі члени групи безпосередньо контактують один з одним; 2) –

2. Яка система внутрішньогрупової комунікації, на ваш погляд, буде найбільш оптимальною для невеликого (10 осіб) наукового колективу, що

одержав замовлення на виконання соціологічного дослідження. Опишіть переваги цієї системи комунікації.

ЗАВДАННЯ ДЛЯ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ

ТЕМА 10

Завдання 10.1

У таблиці поміщені ключові поняття та їх визначення. Встановіть, якому поняттю ліворуч відповідає наведене праворуч визначення, вказавши потрібний номер.

<i>Поняття</i>	<i>№</i>	<i>Зміст</i>
Соціальна фасилітація		1.Популярний метод групової взаємодії, що використовується для вирішення як освітніх, так і бізнес завдань, техніка якого спрямована на спонтанне генерування великої кількості ідей для вирішення певного завдання
Соціальні лінощі		2.Режим мислення, що виникає у людей у тому випадку, коли пошуки консенсусу стають настільки домінуючими для згуртованої групи, що вона схильна відкидати реалістичні оцінки альтернативного способу дій
Групова поляризація		3.Теорія, з погляду якої сила впливу інших людей пояснюється дією трьох факторів: кількістю людей, просторовою близькістю інших людей та їх авторитетом або статусом
Огруплення мислення		4.Соціальний психолог, який займався дослідженням впливу меншості
Теорія соціального впливу		5.Зниження індивідуальних зусиль при роботі в групі, робота не на повну силу
Серж Московічі		6.Поліпшення діяльності індивіда в присутності інших людей

Брейнстормінг		7.Стан анонімності, що виникає у членів групи в процесі спільної діяльності
Ефект аудиторії		8. Викликане впливом групи посилення тенденцій, раніше властивих членам групи, що не призводить до розколу всередині неї
Деіндивідуалізація		9. Учений, який виявив та описав «ефекти аудиторії»
Флойд Оллпорт		10. Ефект, який полягає в тому, що іноді присутність інших людей поліпшує діяльність індивіда, а іноді погіршує її

Завдання 10.2

Відповідайте «так» або «ні» на поставлені запитання.

№	Питання	Відповідь	
		Так	Ні
1.	Згідно з теорією соціального впливу, у міру того як кількість людей збільшується, зростає й ступінь їх впливу		
2.	Р. Зайонц зробив висновок, що підвищене збудження поліпшує виконання складних завдань і погіршує – простих		
3.	«Ефект Рингельмана» полягає в тому, що у міру збільшення чисельності групи індивідуальний внесок кожного учасника в колективну роботу збільшується		
4.	Одним зі способів подолання «соціальних лінощів» є зацікавленість усіх членів групи в кінцевому результаті спільних зусиль		
5.	Групова поляризація виникає завдяки комбінації двох основних типів впливу – нормативного й інформаційного		
6.	Як приклад огруплення мислення соціальні		

	психологи найчастіше розглядають непрофесійні рішення, які ухвалювалися групою вищих політичних або військових керівників країни		
7.	ІрвінДженіс серед передумов, які сприяють огрупуванню мислення, виділяє привабливість членства у цій групі		
8.	На думку Дженіса, запобігти огрупуванню мислення може ситуація, коли лідер не нав'язує свою точку зору й пропонує спочатку висловлюватися членам групи		
9.	На думку Сержа Московічі, до факторів, що визначають владу меншості, можна віднести впевненість у собі й переконаність у своїй правоті		
10	Конкуренція завжди тільки поліпшує діяльність індивідів і не має слабких сторін		

ПРАКТИЧНІ ЗАВДАННЯ

Завдання 10.1

Наведіть 5 прикладів з вітчизняної й світової історії, коли групова меншість виявилася більш впливовою ніж більшість, й прийняті під її тиском рішення змінили хід історії й життя суспільства (привели до зміни норм, цінностей і т.д.). Назвіть засоби й прийоми, завдяки яким меншість добилася прийняття цих рішень.

Завдання 10.2

Наведіть 5 прикладів з вітчизняної й світової історії, коли спостерігався ефект «огрупування» мислення. Які непрофесійні рішення були прийняті і як вони відбилися на суспільстві? Назвіть ознаки «огрупування» мислення. Чому

виникає ефект «огруплення» мислення? Опишіть психічні процеси, що лежать у його основі. Як можна його уникнути?

Завдання 10.3

Наведіть 5 прикладів з особистого досвіду або вітчизняної й світової історії, коли спостерігався ефект соціальних лінощів. Назвіть причини його виникнення. Запропонуйте заходи, які знизять негативні наслідки соціальних лінощів. Сформулюйте 5 порад керівникові як позбутися соціальних лінощів у колективі.

ЗАВДАННЯ ДЛЯ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ.

ТЕМА 10

Завдання 10.1

У таблиці поміщені ключові поняття та їх визначення. Встановіть, якому поняттю ліворуч відповідає наведене праворуч визначення, указавши потрібний номер.

<i>Поняття</i>	<i>№</i>	<i>Зміст</i>
Внутрішньогруповий фаворитизм		1. Загострене «ми-почуття», що підстобує самовихваляння й тісна групова згуртованість
Теорія соціальної ідентичності		2. Негативно-упереджене ставлення до членів чужої групи
Групоцентризм		3. Установки й поведінка, за допомогою яких затверджується домінування однієї вікової групи над іншою

Соціальні упередження		4. Установка вважати свої соціальні цінності, уявлення, традиції, вірування єдино правильними й оцінювати всі інші групи з позиції своєї власної
Міжгрупова дискримінація		5. Дискримінаційні дії, що ображають людей лише на тій підставі, що вони є членами певної расової групи
Етноцентризм		6. Установки й поведінка, за допомогою яких затверджується домінування однієї гендерної групи над іншою
Ейджизм		7. Теорія, яка дає пояснення феномена внутрішньогрупового фаворитизму й міжгрупової дискримінації
Дискримінація		8. Негативна установка у ставленні до певної соціальної групи, що містить негативні емоції й ворожу поведінку
Сексизм		9. Позитивно-упереджене сприйняття своєї групи

Расизм	10. Обумовлені упередженнями, несправедливої відносно членів певних соціальних груп.
--------	--

Завдання 10.2

Відповідайте «так» або «ні» на поставлені запитання.

№	Запитання	Відповідь	
		Так	Ні
1.	Індивіди, що належать до колективістських культур, проявляють більшу міжгрупову дискримінацію, ніж представники індивідуалістичних культур		
2.	Табірні експерименти М. Шерифа показали, що ослаблення ворожнечі, а потім і примирення стало можливим тільки після того, як обидві групи були змушені виконувати спільні неординарні завдання		
3.	Соціальні стереотипи, упередження й дискримінація – це слова-синоніми		
4.	Серед причин існування соціальних упереджень можна назвати соціокультурні причини, пов'язані зі швидкими темпами змін у суспільстві		
5.	Однією із причин існування етноцентризму є відчуття групою своєї неповноцінності		
6.	У сучасному українському суспільстві відсутня вікова дискримінація		
7.	Згідно з Г. Олпортом дискримінація містить у собі 7 форм або стадій		
8.	Найчастіше, коли говорять про расизм, то мають на увазі так званий «білий расизм»		
9.	Одним із проявів расизму в США була расова сегрегація в школах		
10.	На думку Д. Арчера і його колег, сексизм непрямим образом підкреслює, що для чоловіків головним є голова й мислення, у той час як для жінок першорядне значення має їхній зовнішній вигляд, асоційований з статевою приналежністю		

ПРАКТИЧНІ ЗАВДАННЯ

Завдання 10.1

Опишіть прояви етноцентризму й групоцентризму, з якими ви зустрічалися у повсякденному житті (особисто, ваші знайомі, у засобах масової інформації, у виступах політиків і т.д.). Наведіть 3–5 прикладів. Поясніть, чому в сучасному суспільстві існують етноцизм і групоцентризм.

Завдання 10.2

Наведіть 3–5 прикладів етнічних стереотипів, упереджень і дискримінації (якщо ви вважаєте, що останні існують), які поширені в українському суспільстві. Поясніть, чому в нашому суспільстві вони існують. Опишіть основні способи боротьби з етнічними упередженнями й дискримінацією (як на індивідуальному, так і на суспільному рівні).

Завдання 10.3

Наведіть 3–5 прикладів прояву ейджизму в сучасному українському суспільстві. Поясніть, чому в нашому суспільстві він існує. Охарактеризуйте негативні наслідки існування ейджизму. Опишіть основні способи боротьби з ейджизмом (як на індивідуальному, так і на суспільному рівні).

Завдання 10.4

Наведіть 3–5 прикладів прояву сексизму в сучасному українському суспільстві. Поясніть, чому в нашому суспільстві він існує. Охарактеризуйте негативні наслідки існування сексизму. Опишіть основні способи боротьби із сексизмом (як на індивідуальному, так і на суспільному рівні).

ЗАВДАННЯ ДЛЯ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ

ТЕМА 11.

Завдання 11.1

У таблиці поміщені ключові поняття та їх визначення. Встановіть, якому поняттю ліворуч відповідає наведене праворуч визначення, вказавши потрібний номер.

<i>Поняття</i>	<i>№</i>	<i>Зміст</i>
Посередництво		1. Стиль поведінки у конфліктній ситуації, який може використовувати людина або група, що володіє сильною волею, владою, але не дуже зацікавлена у співробітництві з іншою стороною, але прагне у першу чергу задовольнити власні інтереси
Конфлікт		2. Конфлікти, які виникають через протиставлення груп у колективі або соціумі
Арбітраж		3. Стиль поведінки в конфліктній ситуації, суть якого полягає в тому, що сторони прагнуть урегулювати розбіжності при взаємних поступках
Стиль компромісу		4. Наукова дисципліна, що вивчає причини виникнення соціальних, психологічних та інших конфліктів і визначає шляхи й методи їх подолання
Стиль суперництва		5. Відкрите зіткнення протилежних позицій, інтересів, поглядів, думок суб'єктів взаємодії
Стиль пристосування		6. Розв'язання конфлікту нейтральною третьою стороною, що вивчила обидві точки зору й прийшла до висновку
Міжгрупові конфлікти		7. Стиль поведінки у конфліктній ситуації, суть якого полягає в тому, що учасник конфлікту діє разом з іншою стороною, але при цьому не намагається відстоювати власні інтереси з метою згладжування ситуації й відновлення нормальної робочої атмосфери
Конфліктологія		8. Учений, що вивчав особливості міжгрупових взаємодій і конфліктів, провівши серію експериментів у дитячому таборі

Кеннет Томас		9. Спроба нейтральної третьої сторони розв'язати конфлікт за рахунок поліпшення комунікацій і висування пропозицій
Музафер Шериф		10. Учений, що розробив модель, яка описує стратегії поведінки особистості у конфліктній ситуації

Завдання 11.2

Відповідайте «так» або «ні» на поставлені запитання.

№	Запитання	Відповідь	
		Так	Ні
1.	Загострене «Ми-Почуття» і тісна групова згуртованість належать до ситуаційних передумов виникнення конфлікту		
2.	Конфлікту як соціальному явищу властиві як деструктивні, так і конструктивні функції		
3.	Сімейні конфлікти є типовим прикладом зміщеного або подвійного конфлікту		
4.	Томас і Килмен виділили 3 стилі поведінки у конфліктній ситуації		
5.	Співробітництво Великобританії й США з Радянським Союзом в ім'я перемоги над фашистською Німеччиною у Другій світовій війні можна розглядати як приклад такого стилю поведінки в конфлікті як пристосування		
6.	Примирення між конфліктуєчими групами підлітків (у ході табірних експериментів М. Шерифа) відбулося, тому що підлітки використовували стиль конкуренції		
7.	Першим етапом переговорного процесу конфліктологи вважають усвідомлення необхідності переговорів конфліктуєчими сторонами		
8.	Конфлікт між викладачем і студентом можна назвати горизонтальним		
9.	Найкращим стилем поведінки у конфліктній ситуації конфліктологи вважають компроміс		

10	До факторів, що виявляють вплив на результат переговорного процесу можна віднести використання посередників		
----	---	--	--

ЗАВДАННЯ ДЛЯ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ.

ТЕМА 13.

Завдання 13.1

У таблиці поміщені ключові поняття і їх визначення. Встановіть, якому поняттю ліворуч відповідає наведене праворуч визначення, вказавши потрібний номер.

<i>Поняття</i>	<i>№</i>	<i>Зміст</i>
Класи		1.Продукт тривалого соціально-історичного розвитку, в основі якого лежить динаміка потреб людей, що належать до даного класу, можливості їх здійснення, а також пов'язані із цим уявлення й практичні соціальні дії людей
Національна самосвідомість		2.Соціально-економічна, культурно-політична й духовна спільність людей, характерна для капіталізму
Національний характер		3.Соціальна спільність, члени якої, не маючи безпосередніх контактів між собою, зв'язані опосередковано психологічними механізмами групової комунікації
Свідомість класу		4.Сукупність стійких психологічних рис представників тієї або іншої етнічної спільності, що склалися історично і визначають типовий образ дій
Норми поведінки класів		5. Правила й норми поведінки, що склалися на основі досвіду життєдіяльності нації й міцно вкорінені в повсякденному житті, дотримання яких стало суспільною потребою
Велика соціальна група		6. Усвідомлення людьми своєї приналежності до певної етнічної спільності і її положення в системі суспільних відносин
Спосіб життя класу		7. Великісоціальні об'єднання людей, що мають схожі економічні ресурси, і, як наслідок, загальні політичні погляди, стиль життя, цінності й уподобання

Національні традиції й звички		8. Історично сформована на окремій території стала сукупність людей, які мають спільні риси, стабільні особливості культури і психологічного складу, а також усвідомлення своєї єдності і відмінності від інших схожих утворень
Етнос		9. Звички, звичаї й традиції, у сукупності формуючі домінуючий образ поведінки основної маси представників того або іншого класу в типових ситуаціях повсякденного життя
Нації		10. Правила поведінки, що регулюють взаємини людей і функціонуючі у вигляді певних вимог, приписань і очікувань відповідної поведінки від представників певного класу

Завдання 13.2

Дайте відповідь «так» або «ні» на поставлені запитання.

№	Запитання	Відповідь	
		Так	Ні
1.	У великих групах існують специфічні регулятори соціальної поведінки, яких немає в малих групах		
2.	Класові відмінності в суспільстві виникають на основі суспільного поділу праці й появи приватної власності на засоби виробництва		
1.	На формування психології соціального класу не впливають умови його життя		
1.	До факторів, що впливають на національну психологію можна віднести вік етнічної групи		
2.	Практицизм і оптимізм є рисами американського національного характеру		
3.	Національні почуття й настрої є одним з елементів соціальної психології етнічних груп.		
4.	Існують 6 історичних типів етнічних спільностей		

5.	У сучасній науці прийнято виділяти 3 основних класа в суспільстві.		
6.	Автором одного з підходів до аналізу класів є К. Маркс.		
7.	Класову ненависть і класову солідарність можна віднести до інтересів класів.		

ЗАВДАННЯ ДЛЯ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ

ТЕМА 14.

Завдання 14.1

У таблиці поміщені ключові поняття і їх визначення. Установіть, якому поняттю ліворуч відповідає наведене праворуч визначення, вказавши потрібний номер.

<i>Поняття</i>	<i>№</i>	<i>Зміст</i>
Маса		1. Відносно короткочасне, внутрішньо неорганізована велика кількість людей, об'єднаних безпосередньої просторовою близькістю, яким-небудь зовнішнім стимулом і емоційною спільністю
Коллективна поведінка		2. Автор теорії, який розглядав поведінку юрби як форму політичної боротьби
Панічна юрба		3. Різновид юрби, який робить дії, що мають реальні наслідки для навколишніх (матеріальна втрата, нанесення тілесних ушкоджень і т.д.)
Дж. Школьник		4. Автор теорії «зараження», який вважав, що юрба являє собою ірраціональний утвір, потрапляючи в який люди починають демонструвати моделі поведінки, не властиві їм у повсякденному житті
Юрба		5. Відносно стихійна, неорганізована, досить непередбачена й незапланована поведінка велика кількості людей, що реагують на невизначену або загрозливу ситуацію, яка залежить від взаємної стимуляції учасників
Діюча юрба		6. Автор теорії конвергенції, який вважав, що тільки люди, які схильні до поведінки подібного роду, реагують на поведінку юрби

Гюстав Лебон		7 Сукупність людей, яких хвилює одна тема, але просторово розрізнених, що реагують на однакові стимули, але діючих індивідуально
Флойд Олпорт		8. Різновид юрби, в якому поведінка її членів є під впливом певних, заздалегідь установлених соціальних норм
Конвенційна юрба		9. Різновид юрби, який обійнятий жахом і прагненням кожної людини уникнути реальної або уявленої небезпеки
Корислива юрба		10. Різновид юрби, який утворюють люди, що вступили в неорганізований конфлікт за володіння якими-небудь цінностями

Завдання 14.2

Відповідайте «так» або «ні» на поставлені запитання.

№	Запитання	Відповідь	
		Так	Ні
1.	Колективна поведінка – один з екстремальних типів поведінки, що являє собою повну протилежність стандартній або інституціональній поведінці		
2.	Колективна поведінка характеризується анонімністю		
3.	Існують чотири види колективної поведінки		
4.	Для масової поведінки характерна взаємодія «віч-на-віч»		
5.	Збори людей на вулиці, де відбулася неординарна подія, наприклад, зіткнення автомобілів, можна назвати конвенціональною юрбою		
6.	Головна відмітна риса експресивної юрби – ритмічність вираження емоцій		
7.	Народні гулянки, фестивалі – це приклад діючої юрби		
8.	Однією з основних особливостей юрби є її перетворюваність		
9.	Відсутність ясної й високозначущої загальної мети, ефективних лідерів, що користуються загальною довірою і, відповідно, низький рівень групової згуртованості – це соціальні фактори, які можуть		

	привести до виникнення паніки		
10	«У юрбі діє зараження – передача емоційного стану й почуттів від однієї людини іншій» - вважав Олпорт		

ПРАКТИЧНІ ЗАВДАННЯ

Завдання 14.1. Самостійно знайдіть у засобах масової інформації або літературі приклади юрби. Охарактеризуйте причини її появи, її вид і особливості.

ЗАВДАННЯ ДЛЯ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ

Тема 15

Завдання 15.1

У таблиці поміщені ключові поняття та їх визначення. Встановіть, якому поняттю ліворуч відповідає наведене праворуч визначення, вказавши потрібний номер.

<i>Поняття</i>	<i>№</i>	<i>Зміст</i>
<i>Масова істерія</i>		1. Інформація, що швидко поширюється по неформальних каналах комунікації, ймовірність якої не встановлена
<i>Манія</i>		2. Захоплення певними стилями в одязі, прикрасах, зовнішності, які носять циклічний характер
<i>Слухи</i>		3. Суспільство, яке характеризується стандартизацією виробництва й масовим споживанням, зростанням чисельності й ролі середнього класу, бюрократизацією суспільного життя, поширенням засобів масової комунікації й масової культури, конформізмом, зниженням ролі первинних груп, атомізацією, деперсоналізацією відносин
<i>Теорія депривації</i>		4. Особливий стан реальної свідомості мас, що виражає домінуюче відношення, позицію у актуальних суспільно значимих питаннях
<i>Мода</i>		5. Стан загальної нервозності підвищеної збудливості

		й страху, викликаний необґрунтованими слухами
Масове суспільство		6. Масові колективні дії соціальних груп, пов'язані із забезпеченням групових або суспільних інтересів, задоволенням потреб як матеріальних, так і духовних, і спрямовані на соціальні зміни або опір їм у конфліктній протидії з іншими соціальними групами
<i>Маса</i>		7.Захоплення, яке носить нав'язливий характер, стає марою для його послідовників
Протест		8. Теорія, згідно з якою соціальні рухи зароджуються серед людей, що випробовують які-небудь позбавлення й тому сприймаючих свій стан як невідгідний на тлі інших груп
<i>Громадська думка</i>		9. Сукупність людей, яких хвилює одна й та ж тема, але просторово відокремлених, що реагують на однакові стимули, але діють індивідуально.
Соціальний рух		10. Активна форма захисту своїх інтересів від зазіхань ззовні

Завдання 15.2

Відповідайте «так» або «ні» на поставлені запитання.

№	Питання	Відповідь	
		Так	Ні
1.	Урбанізація не є причиною появи масового суспільства		
2.	Масове суспільство з'явилося ще у прадавньому світі, коли виникли перші об'єднання людей (наприклад, племена)		
3.	Слух про те, що студентам-бюджетникам більше не будуть платити стипендію можна віднести до слух-пугало		

4.	Слухи – це перевірена інформація, якій завжди можна довіряти		
5.	Моду можна розглядати як одну з форм масової поведінки.		
6.	Глобалізація ЗМІ й розвиток інформаційних технологій не впливають на соціальні рухи		
7.	Революційні соціальні рухи прагнуть до корінних перетворень політичного ладу й цінностей суспільства		
8.	Рух зелених за захист навколишнього середовища є прикладом глобальних соціальних рухів		
9.	Мітинги, демонстрації й страйки можна віднести до відкритого активного протесту		
10.	Соціальні рухи розглядаються у соціальній психології винятково як негативне явище, що свідчить про проблеми в суспільстві		

ПРАКТИЧНІ ЗАВДАННЯ

Завдання 15.1 Наведіть 5 прикладів слухів, які функціонують у сучасному українському суспільстві. До якого типу ви їх віднесете? Поясніть причини існування цих слухів.

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

1	Варій М. Й. Соціальна психікація. – Львів: СПОЛОМ, 2002. – 184 с.
2	Волянська О. В., Ніколаєвська А. М. Соціальна психологія: Навчальний посібник. – Харків: ХНУ імені В. Н. Каразіна, 2007. – 160 с.
3	Волянська О. В., Коробкіна Т.В., Ніколаєвська А. М. Соціальна психологія: Навчальний посібник. 3-є видання, доповнене – Харків: ХНУРЕ, 2012. – 220 с.
4	Власова О.І., Никоненко Ю.В. Соціальна психологія організацій та управління: Підручник. Київ: Центр учбової літератури, 2010. 398 с.
5	Донченко О. А., Хазратова Н. В. та ін Основи соціальної психології:

	Навчальний посібник. За ред. М. М. Слюсаревського. Київ: Міленіум, 2008. 2008.495 с.
6	Коваленко А. Б., Корнєв М. Н. Соціальна психологія: Підручник для студ. вищ. навч. закл. [вид. 2-ге, переробл. та допов.]. К.: Київський національний університет ім. Тараса Шевченка, 2006. 393 с.
7	Козлова О.А. Соціальна психологія особистості та спілкування : практикум для студентів спеціальності 6.030101 «Соціологія». – Харків : НТУ «ХП», 2017. – 172с.
8	Козлова О.А. Соціальна психологія груп та групової взаємодії : практикум для студентів спеціальності 6.030101 «Соціологія» /– Харків : НТУ «ХП», 2017. – 165 с
9	Москаленко В.В. Соціальна психологія. Підручник.– К.: Центр учбової літератури, 2008. – 688 с.
10	Орбан-Лембрик Л.Е. Соціальна психологія: у 2-х кн.: підруч. для вищ. навч. закл. Кн. I: Соціальна психологія особистості і спілкування. К.: Либідь, 2010. – 448 с.
11	Орбан-Лембрик Л.Е. Соціальна психологія: у 2-х кн.: підруч. для вищ. навч. закл. / Л.Е. Орбан Лембрик. - Кн. 2: Соціальна психологія груп. Прикладна соціальна психологія. – К.: Либідь, 2010. – 448 с.
12	Соціальна психологія : навч. посіб. для здобувачів ступеня бакалавра / Н. Ю. Волянчук Г. В. Ложкін, О. В. Винославська, І. О. Блохіна, М. О. Кононець, О. В. Москаленко, О. І. Боковець, Б. В. Андрійцев ; КПІ ім. Ігоря Сікорського. Київ : КПІ ім. Ігоря Сікорського, 2019. 254 с.
13	Основи соціальної психології : підруч. для закл. вищої освіти / за ред. М. М. Слюсаревського. К. : Талком, 2018. 579 с.
14	Татенко В. Соціальна психологія впливу : монографія. К. : Міленіум, 2008. 216 с.
15	Філоненко М.М. Психологія спілкування: Підручник. К.: Центр учбової літератури, 2008. 224 с.

ІНФОРМАЦІЙНІ РЕСУРСИ В ІНТЕРНЕТІ

1. ukrstat.gov.ua Статистичні матеріали Держкомстату України
2. http://i-soc.com.ua/institute/el_library.php Електронна бібліотека Інституту соціології НАН України
3. <http://sau.in.ua/doslidzhennya/> Соціологічна асоціація України, дослідження
4. <https://genderindetail.org.ua/> Гендер в деталях
5. <https://idss.org.ua/public> Інститут демографії та соціальних досліджень імені М.В.Птухи Національної академії наук України, публікації
6. <https://i-soc.com.ua/ua/edition/publications> Сайт Інституту соціології України

7. <http://www.genderculturecentre.org/> Центр гендерної культури
8. <http://www.kiis.com.ua> Київський міжнародний інститут соціології (КМІС)
9. <http://www.uisr.org.ua/monitoring> Український інститут соціальних досліджень імені Олександра Яременка
10. <http://www.mlsp.gov.ua/labour/control/uk/index> Міністерство соціальної політики України
11. <http://www.dipsm.org.ua/> Державний інститут сімейної та молодіжної політики
12. ispp.org.ua – офіційний сайт Інституту соціальної та політичної психології АПН України
13. <http://testoteka.ukr.net/> психологічний портал
14. <https://psi-technology.net/psytest> -сайт з психології